

Lausunto 25.2.2021 Sote-uudistus, Eduskunnan sosiaali- ja terveydenhuoltovaliokunta

2000-luvun kehitys on kulkenut kohti monituottajamallia, asiakaslähtöisyyttä, moniammatillisia prosesseja, tiedolla johtamista ja ekosysteemi-kehittämistä. Teknologian kehittyminen ja digitalisaatio ovat tässä olleet vauhdittamassa kehitystä. Esitys uudistuksesta ei katso eteenpäin.

Uudistuksessa esitetty vahva järjestäjä voisi itsehallinnon toteutuessa pystyä kokoamaan ympärilleen alueella tarvittavan ja asiakkaiden kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukattauksen.

Uudistuksen tuottajamalli kuitenkin estää vahvan järjestäjän toiminnan ja vaarantaa koko uudistuksen toteuttamisen.

Uusimaa-Helsinki-HUS erilliskorjaus romuttaa koko esityksen logiikan ja synnyttää tarpeen koko mallin uudistamiselle. Mikäli tavoitellaan tulevaisuudessa maakuntamallia, itsenäisine maakuntineen, omine veroineen jne, on erilliskorjaus ongelma, välttäähän Helsinki sillä kaksoisverotuksen ja voi luoda ihan oman mallista riippumattoman palvelukattauksen. HUS?

Esityksen vahvuudet ja heikkoudet (muutama keskeinen, tarkemmin lausunnossa)

Vahvuudet:

- + Vahva järjestäjä
- + Hyvinvointialueiden itsenäisyys toteutuessaan
- + Valvonnan organisointi järjestäjän yhteyteen

Heikkoudet:

- Julkisen tuottajan rooli epärealistinen ja kankea
- Hyvinvointialueen oman palvelutuotannon määrä, logiikka ja merkitys ylimitoitettu
- Järjestämisen, valvomisen ja tuottamisen sijoittaminen samaan ohjaukseen ongelmallinen
- Monituottajamallin, kolmannen sektorin ja vapaaehtoishoivan sivuuttaminen
- Toimivien erilliskorjausten kaato – nämä tulee vähintäänkin arvioida ja ottaa opit, ehkä laajentaa. Myös kokeilulainsäädäntöä voisi hyödyntää.
- Kehittämistyön resurssointi, yliopistoyhteistyö ja ekosysteemi-kehittäminen kuntien, yritysten ja kansalaisten kanssa sivuutettu ja epäselvää